

EEN NIEUWE KMO-AANPAK VOOR PROTOTYPEPROJECTEN

ir. K. Astaes,
Stafmedewerker GOM - West-Vlaanderen

Inleiding.

Het Vlaams Instituut ter bevordering van het Wetenschappelijk-Technologisch onderzoek in de Industrie (IWT) is opgericht in 1991. Van bij haar ontstaan heeft het IWT in haar autonome functie prototypeprojecten, ingediend door de industrie, gesteund met een subsidie van 25 tot 35%.

Het aanvragen van deze steun is zeer omslachtig en langdurig. Om op een ordelijke wijze het aanvraagdossier op te stellen besteedt het bedrijf minstens 15 mandagen. Dit vergt dus heel wat inspanning van de bedrijfsleider of projectverantwoordelijke. Het volledig aanvraagdossier bevat al snel een 35 à 40 pagina's. Voor een KMO staat deze inspanning niet in verhouding tot de te verkrijgen steun omwille van de lagere projectkosten die het bedrijf wenst gesubsidieerd te hebben. Ook de behandelingsduur van het aanvraagdossier voor prototype steun is lang. Wat meestal voor KMO-bedrijven een rem betekent in het opstarten van hun prototypeproject.

Uit ervaring is gebleken dat deze zware administratieve procedure de KMO-bedrijven heeft afgeschrikt om een dossier in te dienen. Uit het jaarverslag 1993 van het IWT blijkt tevens dat slechts 12% van de IWT-middelen naar KMO's met minder dan 200 personen tewerkgesteld gaan. In termen van het aantal behandelde dossiers is het aandeel van de KMO's slechts 23%.

Het IWT heeft uit deze ervaring geleerd dat een aangepaste indienings- en behandelingsprocedure voor KMO's noodzakelijk is om de IWT-middelen meer efficiënt aan te wenden voor de kleinere bedrijven. Tevens wordt de noodzaak voor een specifieke KMO-aanpak voornamelijk gemoti-

veerd door de aanwezigheid van een reeks drempels voor Onderzoek en Ontwikkeling (O&O) en voor innovatie in het algemeen die eigen zijn aan de KMO's.

Drempels bij KMO's voor innovatie

De investeringsrisico's in O&O zijn groter bij een kleinere bedrijfsschaal. Bij een bedrijf met een kleine omzet heeft een mislukking van het prototype een grote financiële impact op het bedrijfsresultaat. Bij het ontwikkelen van een prototype zal percentagegewijs meer mankracht worden gemobiliseerd voor het project. Voor bedrijven met een kleinere personeelsbezetting is dit een zware opgave.

De vaste kosten die gepaard gaan met innovatie kunnen minder worden gespreid bij een kleinere omzet. Konkreet houdt dit in dat het invullen van een aanvraagdossier voor 30 miljoen ongeveer evenveel mankracht vergt als voor een project van 10 miljoen. Ook de financiële en technische rapporte-

omwille van het niet beschikbaar zijn van voldoende financiële middelen als van mankracht.

De nodige interne deskundigheid om het innovatiegebeuren te beheren kent beperkingen in de kleinere ondernemingen. De bedrijven hebben een kleinere diversiteit aan deskundigen. De bedrijfsleider zal zelf meestal als projectleider optreden. Hierdoor zal omwille van de beperkte tijd die gespendeerd kan worden de projectformulering, het projectbeheer en de implementatie van de resultaten moeilijker verlopen.

De KMO's hebben minder goed ontwikkelde persoonlijke netwerken met onderzoeksinstituten, industriële hogescholen of universiteiten. Hierdoor zal dikwijls in de bedrijven zelf het warm water of het wiel terug uitgevonden worden. Een betere samenwerking met externe onderzoeksgroepen is dikwijls wenselijk om de projectduur en het resultaat gunstig te beïnvloeden. Ook de kennis voor het opstellen van samenwerkingsakkoor-

Het IWT wil met de nieuwe aanvraagprocedure voor prototypesteun het innovatiepotentieel bij de KMO-bedrijven vergroten. Dit enerzijds door een snellere vereenvoudigde administratieve procedure en anderzijds door een substantiële steun van 35% te geven aan het bedrijf dat een innovatieproject opstart.

ring blijft ongeveer hetzelfde voor een groot en klein project.

Wanneer er meerdere innovatieprojecten in een bedrijf lopend zijn kan ook een betere risico-spreiding worden gewaarborgd. Het komt weinig voor dat KMO's terzelfdertijd met meerdere projecten parallel bezig zijn. Dit

den ontbreekt meestal in de KMO-bedrijven (beschermen van kennis, eigendomsrechten op de verkregen resultaten, enzomeer.)

Een belangrijke drempel voor de KMO is de financiering van het project. De kapitaalmarkt zal op risicovolle innovatieprojecten bij kleinere be-

dijken minder vlot over de brug komen met een financiering.

KMO-aanpak van het IWT

Voor de KMO-bedrijven beperkt het innovatiegebeuren zich niet uitsluitend tot intern onderzoek en ontwikkeling. Meestal gaat het over het intelligent toepassen van bestaande technologie in het eigen bedrijfsgebeuren. Het gevolg hiervan is dat de prototypes die de KMO's voorstellen veel dichter aanleunen bij de commercialisatiefase.

Een samenwerking met een leverancier van de te implementeren technologie is één mogelijkheid om innovatie in het bedrijf te vergemakkelijken. Een andere mogelijkheid is het samenwerken met onderzoekscentra, industriële hogescholen of universiteiten. Hierbij wil het IWT een ondersteunende rol spelen om de bedrijven te helpen bij hun project. Deze rol bestaat uit het vrijblijvend adviseren over mogelijke partners die een relevante bijdrage kunnen leveren in het innovatieproject.

De aard van de projecten die voor de nieuwe aanpak van het IWT in aanmer-

king kunnen komen zijn de ontwikkeling van nieuwe produkten, productieprocessen of diensten. De KMO-bedrijven die van deze nieuwe aanpak kunnen genieten mogen niet meer dan 200 personen te werk stellen en hun omzet moet lager zijn dan 600 miljoen BF. Tevens mag niet meer dan 30% van de aandelen in handen zijn van een niet-KMO met uitzondering van een participatiemaatschappij of bank

De specifieke nieuwe aanpak van het IWT voor deze KMO's bestaat uit een aantal drempelverlagende procedures. Konkrete gaat het over de volgende dimensies:

- de verruiming van het technologie-trajekt en hierbij samenhangend de projektkosten
- de introductie van een haalbaarheidsstudie voor projektformulering
- het vereenvoudigde aanvraagdossier
- de vereenvoudigde indiensprocedure
- de vereenvoudigde evaluatieprocedure

Verruiming van het technologietrajekt en projektkosten

De verruiming van het technologietrajekt betekent dat de projekten vanaf

O&O over prototypebouw en aanpassing tot de ontwikkeling net voor de commerciële fase in aanmerking komen als mogelijk te subsidiëren kosten. Dit betekent dus het trajekt tussen onderzoek en commerciële exploitatie. Ook de opwaardering van bestaande produkten, productieprocessen of diensten wordt aanzien als een verruiming van het trajekt.

Wel moet er een duidelijk technologisch risico aanwezig zijn om als projekt te worden aanvaard. Zuivere engineering zoals het vergroten van de capaciteit van een machine kan niet als innovatie worden aanvaard.

De verruiming van de projektkosten staat in nauw verband met het verruimde technologietrajekt.

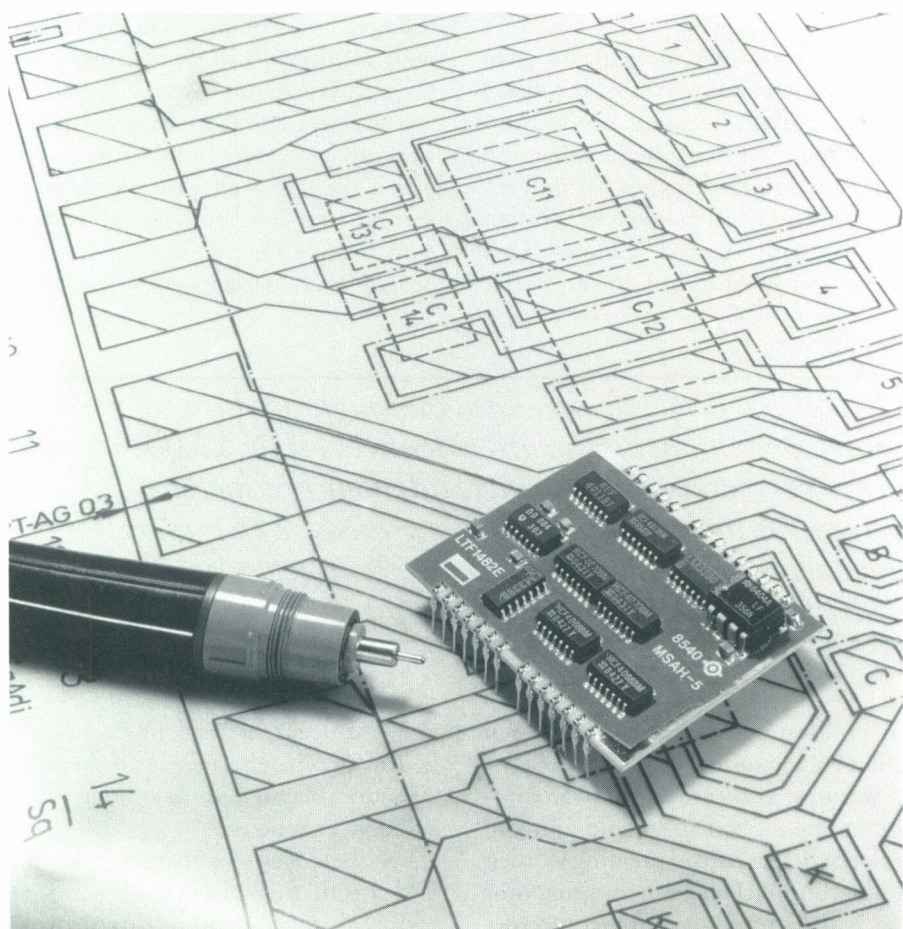
Haalbaarheidsstudie

Een haalbaarheidsstudie is een studie van beperkte omvang. De maximale duur bedraagt 9 maanden en de kostprijs mag maximaal 1 miljoen BF bedragen. De steun die door het IWT kan worden verleend bedraagt 60% van de aanvaarde projektkosten. Deze kosten bestaan uit personeelskosten, werkingskosten en vaste kosten.

De bedoeling van een haalbaarheidsstudie is de technische haalbaarheid en de perspectieven van een mogelijk innovatieproject na te gaan. Meer specifiek wordt in een haalbaarheidsstudie zowel de technische, praktische en economische uitvoerbaarheid van het nieuw produkt, proces of dienst nagegaan. Uiteindelijk moet door de haalbaarheidsstudie de grote onzekerheid die initieel aanwezig is inzake het mogelijk resultaat worden verkleind. Het doel is dus het verkleinen of juist inschatten van deze onzekerheid en voldoende gegevens te leveren die noodzakelijk zijn om een innovatieproject grondig te definiëren.

De activiteiten die in een haalbaarheidsstudie aan bod komen bestaan uit hoofd- en nevenactiviteiten.

Het uitvoeren van verkennende proeven alsook van voorlopige berekeningen behoren tot de hoofdactiviteiten. Als nevenactiviteiten kunnen een patentzoektocht en/of literatuuronderzoek en het zoeken naar geschikte onderzoekspartners in aanmerking komen. Ook een beknopte marktstudie waarin zowel kwalitatieve als kwantitatieve marktgegevens zijn verwerkt wordt als een bijkomende activiteit aanzien.

Barco Micro Electronics, Kompakte hybride schakeling

KMO-innovatieproject

Een KMO-innovatieproject heeft een maximale duur van 18 maanden en de kostprijs en het budget ligt tussen de grenzen van 1 miljoen en maximaal 10 miljoen BF. Het steunpercentage die het IWT voor een prototype verleent is 35% van de aanvaarde projectkosten. Deze projectkosten bestaan uit personeelskosten, uitrustingskosten, werkingskosten en vaste kosten. De vaste kosten worden forfaitair op 10% van de drie overige kostenposten genomen. Bij het indienen van het aanvraagdossier kunnen geen kosten retroactief worden ingebracht. Dit in tegenstelling met het konventionele prototypedossier waar de retroactiviteit 75 werkdagen bedraagt.

Het doel van het innovatieproject kan bestaan uit het realiseren van een volledig nieuw prototype of het vernieuwen en verbeteren van bestaande producten, productieprocessen en diensten. De resultaten mogen snel commercialiseerbaar zijn. Er moet een duidelijk technologisch risico aanwezig zijn bij het ontwikkelen en demonstreren van het project.

De activiteiten die in een innovatieproject aan bod komen bestaan eveneens uit hoofd- en bijkomende activiteiten.

De hoofdactiviteiten bestaan ondermeer uit gedetailleerde ontwerpen van het prototype, de bouw en het testen en aanpassen van het prototype. De nevenactiviteiten kunnen bestaan uit het maken van een marktonderzoek waarbij deze laatste maximaal 10% van de totale kosten voor zijn rekening mag nemen. Wanneer geen haalbaarheidsstudie is uitgevoerd komen ook de kosten voor patent- en literatuuronderzoek in aanmerking. Indien het om een startend bedrijf gaat kunnen de kosten voor het opstellen van een degelijk businessplan opgenomen worden.

Vereenvoudigde indieningsprocedure

De procedure kan worden gestart met een voorbespreking op het IWT van het in te dienen project. Deze voorbespreking is niet verplicht. De bedoeling is het beter en konkreter voorbereiden van het aanvraagdossier. Deze voorbespreking kan per brief of per fax worden aangevraagd door het invullen van de voorgedrukte formulieren.

Het opmaken van het aanvraagdossier voor een haalbaarheidsstudie en een innovatieproject gebeurt aan de hand van voorgedrukte aanvraagformulieren. Het IWT stelt twee kleine tekstbundels ter beschikking. Het eerste deel bevat de algemene inlichtingen en voorwaarden. Het tweede deel is het eigenlijke aanvraagformulier. De aanvraagformulieren kunnen door het IWT op het gewenste formaat op diskette worden geleverd. Alzo kan via tekstverwerking in het bedrijf gemakkelijker het dossier worden opgemaakt.

De aanvraagdossiers moeten in drievoud en getypt zijn. Hierbij samen moeten de jaarrekeningen van de laatste drie boekjaren worden gevoegd.

Vereenvoudigde evaluatieprocedure

Binnen de 10 werkdagen na indiening van het aanvraagdossier brengt het IWT de aanvrager op de hoogte of hij voldoet aan de criteria. Wanneer een voorbespreking heeft plaatsgevonden op het IWT zal dit snel kunnen gebeuren.

De verschillende aanvraagdossiers worden nadien samengebracht in hetzelfde toepassingsdomein en geëvalueerd door het IWT en een groep van externe deskundigen. De beoordeling zelf van de dossiers gebeurt door een mondelinge verdediging van de aanvrager met het college van externe deskundigen en een adviseur van het IWT. De verschillende colleges zullen maandelijks of tweemaandelijks worden georganiseerd.

Het besluit van het college wordt in consensus genomen en met eventuele opmerkingen in een rapport samengevat. Dit rapport wordt nadien samen met een synthese en voorstel van beslissing aan de Raad van Beheer van het IWT overgemaakt. De Raad van Beheer komt maandelijks samen. Het is de bedoeling om de volledige procedure binnen de 75 werkdagen af te handelen.

Bij een positief besluit wordt een kontrakt opgemaakt tussen het IWT en de aanvrager. Dit kontrakt bestaat uit een korte samenvatting van het project en de vooropgestelde technische doelstelling, de aanvaarde kosten van het project alsook de wijze van uitbetaling van de financiële steun. Ook de rechten en plichten van beide partijen inzake geheimhouding en de technische en financiële rapportering van het bedrijf aan het IWT zijn hierin vervat.

Besluit

Het IWT wil met deze nieuwe KMO-vriendelijke aanvraagprocedure het innovatiepotentieel bij de KMO-bedrijven vergroten. Dit enerzijds door een snelle vereenvoudigde administratieve procedure en anderzijds door een substantiele steun van 35% te geven aan het bedrijf dat een innovatieproject opstart.

De GOM-West-Vlaanderen kan de bedrijven bijstaan om een aanvraagdossier voor het prototypesteun bij het IWT te begeleiden en in samenspraak met het IWT de projecten op een snelle manier tot een goed einde te brengen. Een stafmedewerker van de GOM - West-Vlaanderen kan op verzoek van het aanvragende bedrijf meegaan bij de voorbespreking bij het IWT.

Voor meer informatie kunt U terecht bij de GOM - West-Vlaanderen, Baron Ruzettelaan 33, 8310 Assebroek-Brugge. Tel.: 050/35.81.31 en fax 050/36.31.86 (kontaktpersoon Koen Astaes) en het IWT, Bischoffsheimlaan 25, 1000 BRUSSEL. Tel.: 02/223.00.33 en fax 02/22311.81 (kontaktpersonen: Bart Van Ransbeek, Yvon Masyn en Luc De Buyser)

Bron:

Handleiding voor het indienen van een KMO-haalbaarheidsstudie of een KMO-innovatieproject (IWT 07/11/94). Specifieke KMO-aanpak met betrekking tot O&O-ondersteuning (IWT 14/07/94).